

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

ÉRETTSÉGI ELŐKÉSZÍTŐ

KÖZÉPSZINT

11-12. évfolyam

A magyar nyelv és irodalom érettségi előkészítő célja a középszintű ismeretek elmélyítése, minden fejlesztési területen: szövegértés, írásbeli szövegalkotás, szóbeli szövegalkotás, fogalomhasználat. A tanulót felkészíti az információk feldolgozása és megítélése mellett azok célirányos és kritikus használatára: hogy ki tudja választani és újra tudja rendezni azokat a téma és az olvasási cél összefüggésében.

Megtanítja, hogyan tudja alkalmazni nyelvi-nyelvtani, irodalmi ismereteit a szövegek értelmezésében, létrehozásában, összehasonlításában, megítélésében. A tanulót személyes állásfoglalás kialakítására készíti gondolatokról, ismeretekről, véleményekről. Megismerteti irodalmi és nem irodalmi szövegek értelmezésén keresztül különböző szövegértelmezési eljárások alkalmazását a műfajnak, az adott szempontnak megfelelően.

Az előkészítő célja továbbá, hogy a tanuló képes legyen az írásbeli és szóbeli műfajok felépítési, nyelvhasználati normáinak önálló alkalmazására, ideértve az önellenőrzés és a javítás képességét. Rendelkezzen a megnyilatkozás céljának, tárgyának megfelelő kifejtettségű és stílusú közlés, a köznyelvi norma alkalmazásával, biztos helyesírással, rendezett, olvasható írásképpel.

Meg tudja fogalmazni önálló véleményét, álláspontját, következtetését az érvelés módszerével egy kérdés, probléma írásbeli megvitatása illetve egy téma több nézőpontú értékelése során. Tisztában legyen a hivatalos írásművek szerkezeti, tartalmi, nyelvi normáinak alkalmazási követelményeivel. Képesse váljon a beszédhelyzetnek, a műfajnak és a témának megfelelő nyelvi norma követésével lényegre törő, világos felépítésű, önállóan kifejtett közlésre.

11. évfolyam

A témakörök áttekintő táblázata:

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM	
Témakör neve	Óraszám
I. Életművek	20
II. Szövegértés, szövegalkotás	12
III. Helyesírási ismeretek	4
	Összesen: 36 óra

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	I. Életművek	Óraszám 20 óra
Előzetes tudás	Az életút, az életmű jelentős tényei. A főbb művek szövegismereten alapuló értelmezése, kapcsolatok a művek között (<i>pl. témák, műfajok, kifejezőmód, jellemző motívumok</i>), a művek elhelyezése az életműben, az adott korszakban	
Szerzők, témakörök	Petőfi Sándor, Arany János, Ady Endre, Babits Mihály, Kosztolányi Dezső, József Attila.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
A pályaszakaszokat jellemző főbb témák, kérdésfeltevések. A szerző utóélete, helye és hatása az irodalmi-kulturális hagyományban. Kritikák, különböző interpretációk.		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	II. Szövegértés, szövegalkotás	Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	A tanult szóbeli, írott és elektronikus szövegtípusok és jellemzőik. A szöveg információinak és gondolatainak értelmezése és értékelése. A szövegalkotás lépései, az anyaggyűjtés technikák.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A szöveg tartalmának, céljának megfelelő jegyzetelési technika kialakítása. A leggyakoribb hivatalos szövegtípusok szerkezetének, formájának megismertetése, tárgyyszerű és funkcionális hivatalos szövegek alkotásának képessége. Az esszéírás technikájának megismerése és alkalmazása különböző témájú és típusú esszé írásakor.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Önálló szövegfeldolgozás a szövegbefogadás céljának megfelelő olvasási stratégia és szöveg-feldolgozási mód megválasztásával.</p> <p>A szöveg és kép összefüggése. Hatékony jegyzetelési és vázlatírási technikák megismerése, adekvát alkalmazásuk.</p> <p>Különböző magánjellegű és hivatalos szövegek szerkezetének, jellemzőinek megismerése, hivatalos szövegek alkotásának képessége.</p> <p>Szövegátalakító gyakorlatok szempontváltással, a kommunikációs célnak megfelelően: adott szempontok és terjedelem szerinti szövegtömörítés, szövegbővítés.</p> <p>Az anyaggyűjtés módjai írott és nem írott források felhasználásával, az idézés szabályai.</p> <p>Az esszé típusai, jellemzői, az esszéírás folyamata.</p>		<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> különböző típusú források feldolgozása; esszéírás.</p> <p><i>Valamennyi tantárgy:</i> vázlatírás, jegyzetelés.</p> <p><i>Informatika:</i> információkezelés, forrásfelhasználás, hivatkozás, szöveges adatbázis, az internethasználat jogi, etikai kérdései.</p>

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Hivatalos levél, kérvény, motivációs levél, esszé, érvelés, felszólalás, hozzászólás, vitaindító.
------------------------------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	III. Helyesírási ismeretek		Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	Helyesírási alapelvek felismerése, használata, írásjelek adekvát használata, helyesírási szótárak ismerete és használata a gyakorlatban.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A nyelvi normaérzék, a normakövető írás fejlesztése. A helyesírás rendszerszerűségének megismertetése. A hibajavítási képesség és az önkorrekción fejlesztése.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok	
<p>A helyesírás alapelvei, megismert főbb szabályszerűségei. A szöveg központozásának szabályai, használata, az írásjelek funkciója. Helyesírási gyakorlatok az egybe- és különírás, a gyakoribb tulajdonnevek írására stb. Idegen szavak helyesírása. Helyesírási szótárak, használatuk az iskolai és a mindennapi szövegalkotásban. A normától való eltérés stilisztikai hatásának felismerése, értelmezése.</p>		<p><i>Minden tantárgy:</i> helyesírás.</p> <p><i>Informatika:</i> helyesírás-ellenőrző programok ismerete, használata.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Helyesírási alapelv.		

12. évfolyam

A témakörök áttekintő táblázata:

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM	
Témakör neve	Óraszám
I. Portrék	15
II. Szövegalkotás	8
III. Ismeretek a nyelvről	8
Összesen:	31 óra

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	I. Portrék	Óraszám 15 óra
Előzetes tudás	Az életmű néhány jellemzője keretében 2-3 lírai és/vagy értelemszerűen egy vagy néhány epikai, drámai alkotás bemutatása, értelmezése <i>pl. a korstílus, a téma, a műfaj, a kompozíció, a jellemző motívumok, jelentésrétegek, világlátás alapján</i> . Memoriterek - legalább három szerzőtől teljes szövegek, összefüggő részletek.	
Szerzők, témakörök	Balassi Bálint, Csokonai Vitéz Mihály, Berzsenyi Dániel, Kölcsey Ferenc, Vörösmarty Mihály, Mikszáth Kálmán, Móricz Zsigmond, Szabó Lőrinc, Radnóti Miklós, Weöres Sándor, Ottlik Géza, Márai Sándor, Pilinszky János.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Legalább 3-4 lírai és/vagy 1-2 kisépikai alkotás szövegismereten alapuló több szempontú értelmezése.		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	II. Szövegalkotás	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	A kommunikációs céloknak megfelelő papíralapú szövegalkotás. Az elbeszélés, jellemzés, vélemény, esszé formai és tartalmi jellemzőinek ismerete. A kommunikációs célnak, műfajnak, címzettnek, kontextusnak megfelelő stíluseszközök alkalmazása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Gondolkodásfejlesztés, az önkifejezés fejlesztése: a papíralapú és elektronikus szövegek eltérő és hasonló jellemzőinek megfigyelése. A szövegalkotási képesség fejlesztése: a megismert szövegtípusokban a közlés céljának, a helyzetnek megfelelő stílusban történő szövegalkotás. Esszéírási gyakorlatok.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Lényegre törő, világos fölépítésű, információban gazdag, kifejtett szöveg alkotása a tájékoztató, érvelő, meggyőző, vitázó közlésformák valamelyikében. Kreatív gyakorlatok a mondat- és szövegszerkezet stiláris lehetőségeinek, a szavak hangulatának, stílusértékének, nyelvrétegbeli stiláris különbségének figyelembevételével. Az érvelő esszé szerkezete.		<i>Informatika:</i> szövegszerkesztési, könyvtárhasználati, információkeresési ismeretek. <i>Filozófia:</i> A globális világ kihívásaira kínált erkölcsfilozófiai válaszok megfogalmazása.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szövegalkotás, szövegszerkesztés, érvelő esszé.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	III. Ismeretek a nyelvről		Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	A tanult anyanyelvi ismeretek.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Rendszerező képesség, önálló tanulás fejlesztése: az érettségi témaköreinek és a követelményeknek megfelelő tételvázlatok összeállítása.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok	
A tanult nyelvészeti, kommunikációs, szövegértési és szövegalkotási, nyelvi ismeretek rendszerező áttekintése.		<i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek; Etika; Filozófia; Idegen nyelvek: a nyelvről, a nyelvhasználatról szerzett ismeretek.</i>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Nyelv, beszéd, kommunikáció, szöveg, nyelvi szint, retorika, stílus, jelentés, nyelv és társadalom, magyar nyelv, nyelvtörténet, nyelvi változás.		